

Tento akademický Příruční slovník jazyka českého má v devíti svazcích 10.824 dvousloupcových stran textu a obsahuje celkem na 250 tisíc hesel. Vycházel od roku 1935 do roku 1957 v dvouarchových sešitech. První sešit vyšel v únoru 1935 a poslední v říjnu 1957.

Je to slovník současného spisovného jazyka, založený především na jazyce klasiků české literatury (Erben, Němcové, Havlíčka, Nerudy, Jirásk, Čecha, Vrchlického, Ráje, Olbracht, K. Čapka, Majerová, Pujmanová a j.) a opírající se dále o rozsáhlou excerpci české literatury od obrození až po nejnovější dobu.

Návrh na tuto excerpti, podaný prof. Frant. Pastrnkem, byl schválen III. třídou České akademie věd a umění v roce 1905 a za tím účelem byla zřízena zvláštní kancelář Slovníku jazyka českého v roce 1911. Do roku 1935 bylo sebráno přes pět milionů excerpt z literatury krásné i naukové, z knih, časopisů i denního tisku. Během práce o Slovníku se pokračovalo dále v excerptních pracích, takže při dokončení Příručního slovníku má tento lexikální archiv přes devět milionů dokladů; přibývajícího materiálu bylo ovšem postupně využíváno při dalším zpracovávání Slovníku. Po roce 1945 se systematicky excerptovala také literatura marxistická a politická ekonomika.

Slovník má bohatou dokumentaci, takže všechny významy, významové odstíny i frazeologická spojení jsou doloženy přesnými citáty.

Stavba hesel vychází ze základního významu (nikoli z významu historicky etymologického) a snaží se jednotlivé významy slov a slovních spojení rozvíjet postupně v jedné nebo několika řadách. Význam se určuje výčtem znaků, event. pomocí synonym. Nejde vždycky o přesně logickou definici, nýbrž často jen o výstižný popis významu, při čemž se vyhýbáme výkladu pouhou nadřazenou významovou kategorií. Teoretický výklad významového zpracování je podán v článkách dr. Al. Ziskala, které vyšly v Slově a slovesnosti IV (1938).

Zpracovatelé Slovníku usilovali také o zachycení stylistického rozvrstvení zásoby slovní. Kromě výrazů spisovných, které jsou uváděny bez zvláštního označení, zachycuje Slovník výrazy z řeči hovorové, obecné i nářeční, ovšem jen potud, pokud se tyto výrazy vyskytují v literatuře. Snaží se rozlišit i frekvenci slov tím, že určuje slova zřídka se vyskytující (označená hvězdičkou nebo zkratkou „zř.“), slova řidčeji se vyskytující (označená zkratkou „řidč.“) a slova jen knižního usu (označená zkratkou „kníž.“). Označuje také slova a slovní spojení expresivního zabarvení (zkratkou „expr.“), při čemž rozlišuje ještě další odstíny expresivity („hypok.“, „lichot.“, „mazl.“, „fam.“, „melior.“, „žert.“; „pejor.“, „vulg.“, „zhrub.“, „drast.“, „iron.“).

Příruční slovník zaznamenává také slova a slovní spojení z odborné terminologie, která určuje jejich oborem a pokud možná i stručnou definicí, ale nedokládá je citátem.

Jako nářeční označuje jen taková slova, která podle dosavadních znalostí lze bezpečně za nářeční prohlásiti. Slova, jichž nářeční ráz nelze jasně určit, zařazují se do skupiny slov řidkých.

